

Soutěž ČESKÝ MED 2023

Ing. K. Kvasničková, Ing. M. Vořechovská, Zkušební laboratoř VÚVč, s. r. o.

S příchodem teplého počasí a záplavou voňavých květů se neodmyslitelně blíží i vyhlášení dalšího ročníku soutěže Český med. Pro naše pravidelné účastníky již obvyklý rituál. Zveme ovšem také ty, kteří tuto příležitost, jak o svém včelaření dát vědět okolí, zatím ještě nikdy nevyužili.

Soutěž je koncipována tak, abyste si díky ní mohli ověřit nejen kvalitu vašeho medu, ale i správnost značení obalů pro prodej z hlediska legislativy. Vaše zákazníky o tom snadno přesvědčíte získaným diplomem a hologramovými samolepkami v podobě medailí přímo na oceněných sklenicích.

Zdůrazňujeme, že tato soutěž je určena pouze pro včelaře, producenty medu, nikoli pro sekundární prodejce.

Kritéria a jejich bodové hodnocení

Posuzované kritérium	Bodové hodnocení
I. Fyzikálně-chemické vlastnosti	0–30
II. Povinné údaje na etiketě	0–25
III. Doplnující nepovinné údaje na etiketě	0–25
IV. Celkový estetický dojem	0–20

Ohodnocení podle celkového zisku bodů

Celkový počet bodů	Ohodnocení
92–100	Diplom Zlatá medaile soutěže Český med roku 2023 + 10 ks malých zlatých nálepek s právem dokoupit další
86 – 91	Diplom Stříbrná medaile soutěže Český med roku 2023 + 10 ks malých stříbrných nálepek s právem dokoupit další

Podrobnosti k jednotlivým kritériím

I. Fyzikálně-chemické vlastnosti

Laboratoř stanovuje obsah vody, 5-hydroxymethylfurfuralu (HMF), sacharózy a elektrickou vodivost. Obsah sacharózy a elektrická vodivost je posuzována podle vyhlášky č. 76/2003 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Obsah vody a HMF musí vyhovovat přísnějším požadavkům svazové normy Český med ČSV 1/1999.

II. Povinné údaje na etiketě

Označení medu, jako každé potraviny, je vymezeno právními předpisy (vyhl. č. 417/2016 Sb., vyhl. č. 76/2003 Sb. a souvisejícími normami). Pro potřeby soutěže se nevyžadují žádné další informace navíc oproti těm, které jsou z legislativy povinné.

Povinnými údaji pro med jsou: název potraviny, identifikace producenta, hmotnost produktu, země původu, datum minimální trvanlivosti.

Všechny povinné údaje musí být:

- **čitelné** (min velikost tištěného písma je 1,2 mm)
- **nesmazatelné** (nedoporučujeme zápis tužkou, fixou apod.)
- **pevně spojené s obalem** (není přípustné uvádět povinné údaje na visačkách či odnímatelných přebalech).

- **Název potraviny**

U vytočeného/vykapaného/lisovaného medu stačí uvádět pouze **MED**.

Doplňující údaj květový nebo medovicový, podle původu medu, je nepovinným údajem.

Pokud je však uveden, **musí** mu odpovídat hodnota elektrické vodivosti.

- **Identifikace producenta**

Jde-li o fyzickou osobu: **Jméno, příjmení a adresa bydliště** včelaře

Jde-li o právnickou osobu: **Název a sídlo firmy**

Údaj musí být kompletní a jednoznačný tak, aby odpovídal záznamu v rejstříku přidělených registračních čísel chovatele. Včelař, který je registrovaný např. jako „Josef Novák“ **nemůže** místo toho **uvést** „manželé Novákoví“ **nebo** „Včelařství u Nováka“ apod. Toto by bylo přijatelné pouze jako doplňující údaj.

Stejně tak není možné na etiketě uvést název firmy, která pouze používá výrobky

např. v rámci marketingu, jestliže tato firma nemá přidělené registrační číslo a med získává od jiného producenta. **Med musí být z vlastní produkce.**

- **Údaj o hmotnosti = čisté množství potraviny**

Za hmotnost vyjádřenou na etiketě se považuje čisté množství potraviny, tj. bez započítání hmotnosti obalu (sklenice).

Správné příklady: **Hmotnost: 1 kg, Hmotnost: 950 g, 1 kg** nebo **500 g**.

Hmotnost medu ve sklenici se může lišit od deklarované hmotnosti o odchylku danou komoditní vyhláškou č. 76/2003 Sb. Doporučujeme odchylky u hmotnosti neuvádět.

Nepoužívejte ani zkratky „cca“ nebo „min“ apod.

- **Země původu**

Do soutěže Český med je možné zaslat výhradně med, který byl vyprodukován pouze včelstvy na území České republiky. Přípustná označení za nápisem země původu či původ jsou tedy **Česká republika** nebo **Česko**. Používání zkratky ČR nedoporučujeme.

Kód CZ se používat nesmí, protože se nejedná o oficiální označení naší země.

Označení medu může být doplněno regionálním, územním nebo místním označením původu, pokud výrobek pochází zcela z uvedeného místa. Toto doplnění je nepovinné.

Obrázek vlajky nenahrazuje označení země původu. Vlajka je nepovinná informace o tom, že potravina byla vyrobena v České republice. Pravidla uvádění této informace naleznete v § 3 vyhlášky 417/2016 Sb. a způsob grafického vyjádření v příloze této vyhlášky.

- **Datum minimální trvanlivosti**

Správné příklady:

Minimální trvanlivost do 12. 12. 2024

Minimální trvanlivost do konce 12. 2024

Minimální trvanlivost do konce 2024

Minimální trvanlivost do data uvedeného na dně sklenice. Na dně sklenice pak uveďte např. 12. 12. 2024.

Horší estetický dojem vytváří, pokud je údaj vyjádřen použitím zaškrťovacích okének. Je to ale povolené. V takovém případě musí být před datem napsáno: Minimální trvanlivost do konce.

Nevhodné je dopisování data fixem nebo dokonce tužkou.

Nepoužívejte formulaci: Spotřebujte do den, měsíc, rok. Toto vyjádření se používá pro potraviny snadno podléhající zkáze a po uplynutí data použitelnosti se potravina nepovažuje za bezpečnou. **Neuvádějte ani podmínky uchování jako např. uchovávejte v temnu a chladu.** Tyto podmínky nejsou splněny v momentě, kdy je med vystaven v regálu nebo na trhu.

III. Správnost doplňujících a nepovinných údajů

Kromě povinných údajů není nutné na etiketě uvádět nic navíc. A získáváte automaticky plný počet bodů za toto kritérium.

Pokud se rozhodnete některé doplňující údaje uvést, budeme je posuzovat z hlediska příslušné legislativy, a to i v případě, že budou uvedeny mimo hlavní etiketu (na visačkách, přelepkách apod.). To znamená, že ani na visačce nesmí být uvedeno např. zdravotní tvrzení.

Zde uvádíme výčet nejčastějších nepovinných a doplňujících údajů, se kterými se běžně setkáváme.

- **Označení druhu rostliny**

Název medu je možné doplnit nepovinným údajem o druhu rostliny, z níž pochází. V takovém případě však vzorek musí splňovat všechna kritéria daná vyhl. č. 76/2003 Sb. Tedy musí pocházet zcela nebo převážně z uvedeného druhu rostliny.

Splnění těchto požadavků je pro běžného včelaře takřka nemožné. I med vonící po lípách nemusí splnit limity na počet pylových zrn apod. Samotná analýza pylového profilu nestačí. Nutné je mít doklad, že u medu odpovídají organoleptické charakteristiky. Chcete-li na etiketě přesto druh rostliny uvést, doporučujeme obejít přesné pojmenování použitím formulace **z období květu... nebo z ... oblasti.**

Doporučené příklady: místo „med květový **akátový**“ použít „med květový **z akátové oblasti**“, místo „med květový **lipový**“ použít „med květový **z období květu lípy**“.

- **Výživové údaje**

Údaje o výživové hodnotě medu nemají velkou výpovědní hodnotu, proto jsou nepovinné. Pokud výživové údaje uvádíte, dbejte na jejich úplnost, správnost, umístění v jednom zorném poli a snadnou čitelnost tak, jak to ukládají předpisy.

Vzor:

Průměrné výživové hodnoty ve 100 g:

energetická hodnota 1360 kJ/320 kcal

Úplný výčet živin u medu je následující: tuky 0 g, z toho nasycené mastné kyseliny 0 g, sacharidy 80 g, z toho cukry 76 g, bílkoviny 0 g, sůl 0 g.

- **Zdravotní a výživová tvrzení**

Informace na etiketě **nesmí** potravině připisovat vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci, zmírnit ji nebo ji vyléčit. Nesmí na tyto vlastnosti ani odkazovat. Jednalo by se o **porušení legislativních norem** s možným postihem státními orgány.

Neuvádějte slova jako: **pravý, čerstvý, čistý, 100%, domácí, kvalitní, přírodní, léčivý, dietetický, vhodný k prevenci....** Přesná znění požadavků najdete v NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011

o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (v článku 7) a v § 2 vyhlášky 417/2016 Sb. O některých způsobech označování potravin. Medy s těmito údaji ztratí šanci získat medaili v soutěži.

- **Zavádějící informace a klamavá tvrzení**

Zakázané jsou také veškeré informace, které mohou uvést spotřebitele v omyl, připisování účinků nebo vlastností, které potravina nemá, nebo **tvrzení, která nelze dokázat**.

Neuvádějte žádné informace, které by mohly vyvolávat dojem, že tato konkrétní potravina má zvláštní charakteristiky, pakliže všechny medy mají ve skutečnosti stejné charakteristiky. A to zejména zdůrazňováním některých složek či živin. Informace o tom, že např. med obsahuje vysoké množství jednoduchých cukrů nebo že obsahuje pylová zrna či přírodní enzymy, by mohla ve spotřebiteli vyvolat mylný dojem, že jiné medy toto neobsahují. Proto se takové informace podle legislativy uvádět **nesmějí**. Přijatelné by byly jen v případě, pokud by neoddelitelně následoval dovětek: „**tak jako všechny ostatní medy**“, čímž tato informace poněkud postrádá smysl.

Také pojem **krystalizace medu** je často nesprávně spojován s jeho pravostí a kvalitou. Některé druhy autentických medů krystalizují velmi pomalu, a naopak medy falšované různými sirupy krystalizovat mohou.

- **Odkaz na ocenění v minulých ročnících soutěže Český med a pravidla použití hologramových samolepek**

Pokud použijete na vašich medech hologramové samolepky, uveďte k nim doprovodný text: „Zlatá (stříbrná) medaile Český med 20.. za med (označení medu musí přesně odpovídat diplomu)“.

IV. Celkový estetický dojem zaslání balení

V soutěži se hodnotí celé balení. Tedy sklenice medu, včetně víčka, se všemi nalepenými etiketami, polepkami, visačkami či zdobením. Posuzuje se, jak vše dohromady ladí, preciznost i styl provedení. Je důležité, aby povinné údaje nebyly nijak skryty, zastřeny, přerušeny jiným textem nebo grafickým vyobrazením.

Každým rokem se nám do soutěže dostává více a více produktů, které mají originální a nápaditý design a na první pohled upoutají. V takové konkurenci pak sklenice s etiketami vytištěnými na domácí tiskárně s docházející barvou, rozrašťovanými obrázky a nevhodně zvolenými víčky vypadají amatérsky. A je dobré si přiznat, že takto to vnímá i zákazník.

Pokyny pro zaslání vzorků do soutěže

Vzhledem k Vaším podnětům z loňska chceme letos uspořádat předávání diplomů dříve. Proto budeme přijímat vzorky do soutěže **s termínem doručení do 15. srpna 2023.**

1. Vyplňte **přihlášku** v elektronické nebo tištěné podobě a označte, zda chcete využít možnosti **příložením samostatných etiket** k určení původu medu. Tuto službu využijte tehdy, chcete-li med prodávat s etiketami nesoucími nepovinné označení původu a zároveň si nejste jisti, zda je Váš med květový nebo medovicový. Pošlete obě varianty etiket a my je podle výsledku elektrické vodivosti nalepíme na Vaše sklenice sami. Vzhledem k úskalím definice (viz výše) nepřirazujeme etikety s označením druhu rostliny.
2. V případě, že posíláte více vzorků v jednom balíku **bez nalepených etiket, označte** sklenice jiným způsobem (např. vzorek č. 1, 2, ... nebo datem vytáčení apod.). Na protokolu o zkouškách bude pak k této identifikaci přiřazen název uvedený na vybrané etiketě (např. vzorek č. 1 - med květový).

3. Sklenici s medem **dobře zabalte** s ohledem na křehkost přepravovaného obsahu (pokud si nejste jistí, můžete použít některé dostupné návody a rady dopravních společností). Zvláště v případě, že chcete v jednom balíku zaslat více vzorků, dbejte na probalení jednotlivých sklenic tak, aby se při přepravě nemohly dotýkat a rozbít se o sebe navzájem. Doporučujeme v balíku **oddělit** přihlášku, případně spolu s etiketami, od samotných sklenic s medy. Postačí např. vložení přihlášky do euro fólie.
4. **Doručení** vzorků můžete provést dvěma způsoby: osobním doručením na podatelnu Výzkumného ústavu včelařského, s. r. o. v Máslovicích – Dole, nebo prostřednictvím Vámi zvolené přepravní společnosti na adresu: **Výzkumný ústav včelařský, s. r. o., Dol 94, 250 69 Vodochody.**

Úhrada poplatku za účast v soutěži

Plná cena za účast v soutěži (včetně ceny rozboru medu, vystavení protokolu o zkouškách, v případě úspěchu také certifikátu Český med a diplomu podle příslušného ocenění spolu s 10 ks nálepek medailí) je 1 910,- Kč za jeden vzorek.

Můžete využít dotaci 1 300,- Kč, kterou za vás vyřídí laboratoř. Cena **snížená o dotaci je 610,-Kč**. Na dotaci má nárok každý registrovaný chovatel včel. Za jedno dotační období lze uplatnit 4 dotace na 4 vzorky medu (celkem 5.200 Kč).

Fakturu na platbu převodem posíláme po provedení rozborů. Případně je možné poplatek uhradit hotově či kartou předem při osobním doručení vzorků.

Oznámení výsledků

Jakmile provedeme fyzikálně-chemické analýzy obdržného vzorku, vystavíme protokol o zkouškách. Pokud budou změřené parametry vyhovující, vystavíme i certifikát „Český med“.

Protokoly a certifikáty rozesíláme **průběžně** všem, v pořadí, v jakém vzorky přijímáme a postupně analyzujeme.

Dodatečně, po celkovém vyhodnocení soutěže, rozešleme informaci, zda získáte **ohodnocení** „Zlatá nebo Stříbrná medaile soutěže Český med roku 2023“. V takovém případě současně dostanete **pozvánku na slavnostní předávání medailí**. To se bude konat **dne 16. 9. 2023 v rámci tradičního Medového odpoledne v Zadní Třebáni**.

Těm, kteří si medaile nevyzvednou osobně, je zašleme poštou.

Seznam oceněných medů bude zveřejněn na našich webových stránkách www.beedol.cz.

Pořadatelé si vyhrazují právo použít zaslané vzorky pro osvětovou činnost (články, přednášky apod.). Účast v soutěži je zcela dobrovolná a na zařazení do medailové kategorie není právní nárok.